

harantovanoho-derzhavoiu-borhu-ukrainy-u--rotsi?category=borg&subcategory=statistichna-informacija-schodo-borgu.

4. Лубкей Н.П. Структура державного боргу України / Н.П. Лубкей // Світ фінансів. – 2013. – Вип. 3. – С. 38–48.

5. Мелих О.Ю. Дефіцит державного бюджету як індикатор боргової безпеки України / О.Ю. Мелих // Ефективна економіка. – 2016. – №4.

6. Мелих О.Ю. Бюджетний дефіцит та його вплив на стан боргової безпеки України / О. Мелих // Перші наукові читання пам'яті С.І. Юрія: збірник наукових праць [Тернопіль, 26 листопада 2015 р.] / за ред. д.е.н., проф. О.П. Кириленко. – Тернопіль: Видавництво «Вектор», 2015. – С. 123–127.

Дубик Марія

Студентка групи ФУМзм-21

Науковий керівник – к.е.н., доцент Квасниця О.В.

ТЕОРЕТИЧНІ ДОМІНАНТИ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

На сьогоднішній день в Україні ключова роль в розвитку системи фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування належить саме реалізації політики бюджетної децентралізації, оскільки основу даної системи складають місцеві бюджети. При цьому слід зауважити, що процес становлення та імплементації положень бюджетної децентралізації в Україні проходить достатньо повільно та з певними складнощами. Питання децентралізації, є особливо актуальним для України, так як вона покликана забезпечити перерозподіл повноважень між рівнями влади, перерозподіл фінансових ресурсів та створення самодостатніх територій.

У 2015 р. було створено 159 об'єднаних територіальних громад, в 2016 р. – ще 198. Тобто, на початок 2017 р. в Україні успішно функціонує 367 об'єднаних територіальних громад. Однак формуванню нових об'єднань територіальних громад часто протидіють на місцевому рівні, через різне бачення доцільності їх створення місцевих осередків партійних організацій, адже розглядають об'єднання територіальних громад не з точки зору подальшого розвитку, а через призму електоральних симпатій виборців на тій чи іншій території [5].

Децентралізація, реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні є вихідною умовою для формування дієвих стимулів регіонального розвитку, для успішного здійснення реформ на місцевому, регіональному рівні, реальним підґрунтям яких є формування дієвих економічних стимулів до саморозвитку територіальних громад.

Децентралізація дала змогу суттєво розширити дохідну частину місцевих бюджетів за рахунок збільшення ставки відрахувань окремих

податків, а також передачі частини податків виключно на місцевий рівень. Важливим завданням впроваджених змін є перехід до системи цільових трансфертів, спрямованих на компенсацію видатків органів місцевого самоврядування, розширення фінансової бази органів місцевого самоврядування та запровадження максимального рівня прозорості використання бюджетних коштів органами місцевого самоврядування. Основною метою, яка покликана здійснити децентралізація – є пошук достатніх обсягів фінансових ресурсів, які б в повній мірі забезпечили фінансову незалежність місцевих бюджетів бюджетної системи України.

Децентралізація також гарантує громадам серйозні владні повноваження. Наприклад, вони зможуть самостійно формувати власний бюджет і розпоряджатися його видатками, матимуть право на планування і реалізацію програми власного економічного розвитку, на підтримку малого і середнього бізнесу, залучення інвестиційних коштів тощо.

Таблиця 1

**Систематизація наукових поглядів щодо трактування поняття
«бюджетна децентралізація»**

Автор	Визначення поняття «бюджетна децентралізація»
О. Василик [1, с. 56]	Процес передачі повноважень (функцій, компетентності, відповідальності) від центральних органів влади до місцевих. Іншими словами, це є перерозподіл функцій і повноважень єдиної державної влади між відповідними органами державної влади з одного боку, і органами регіонального (місцевого) самоврядування з іншого боку
С.Савчук [6, с. 83]	Розподіл повноважень щодо дохідних джерел та видатків за відповідними рівнями бюджетної системи, а також встановлення повноважень, у межах яких місцеві органи влади можуть визначити свої власні доходи і видатки
В. Кудряшов [4, с. 28]	Передбачає реформування бюджетної системи у напрямі формування усіх її ланок як порівняно автономних і фінансово спроможних для виконання прийнятих бюджетних повноважень
І. Усков [7, с. 108]	Передбачає забезпечення місцевих органів влади достатнім обсягом фінансових ресурсів для розвитку власного фінансового потенціалу територій, реалізації інвестиційних програм, стимулювання підприємницької активності на рівні адміністративно-територіальних одиниць
О. Дем'янчук [2, с. 140]	Дане поняття має не лише економічні аспекти міжбюджетних відносин, а й політичні і інституційні, які охоплюють широку сфери діяльності, починаючи від прийняття управлінського рішення органами місцевого самоврядування, щодо виконання як власних, так і делегованих повноважень відповідно до бюджетного законодавства, до удосконалення бюджетного планування видатків із місцевих бюджетів із врахуванням міжбюджетних трансфертів

Щодо визначення сутності поняття «бюджетна децентралізація», то в працях вітчизняних науковців даний процес характеризує розподіл видаткових повноважень між рівнями бюджетної системи, визначає особливості формування доходів місцевих бюджетів, а також характеризує систему міжбюджетних відносин (табл. 1). Тобто бюджетна децентралізація охоплює процес формування та використання фінансових ресурсів, що акумулюються в місцевих бюджетах.

Процеси децентралізації слід реалізовувати на тих рівнях управління, на яких можливе ефективне забезпечення населення суспільними благами. Децентралізація повинна стосуватися насамперед локального рівня з фінансовим підкріпленням функцій та відповідальності місцевого самоврядування базових адміністративно-територіальних одиниць, тоді як питання фінансового посилення регіонів потрібно розглядати у більш віддаленій перспективі [3, с. 275].

На нашу думку необхідно законодавчо закріпити функції, які будуть здійснюватися органами місцевого самоврядування, а які органами державної влади, що дасть змогу уникнути дублювання повноважень та раціональніше використовувати фінансові ресурси.

Принагідно відзначимо, що пріоритетним напрямом розвитку демократичної держави є забезпечення зростання рівня благополуччя кожного окремого громадянина, тому місцеві органи влади повинні бути підзвітні кінцевим споживачам бюджетних послуг – населенню муніципального утворення – за прийняті ними бюджетні рішення.

Подальші процеси децентралізації потрібні для успішного вирішення завдань, спрямованих на зміцнення і розвиток місцевого самоврядування, а як наслідок – розвиток територій та населення в цілому.

Література:

1. Василик О.Д. Бюджетна система України / О.Д. Василик, К.В. Павлюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 544 с.
2. Дем'янчук О.І. Децентралізація фінансових ресурсів місцевими бюджетами України / О.І. Дем'янчук // Наукові записки НУ «Острозька академія». – 2013 – Вип. 21. – С.139–143.
3. Квасниця О.В. Децентралізація фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування / О.В. Квасниця// Збірник матеріалів доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток регіонів та громад в умовах адміністративно-територіальної реформи: перспективи та загрози». – Тернопіль–Вишівець: ТНЕУ, 2015. – С. 273–276.
4. Кудряшов В.П. Поняття бюджетної системи та її децентралізації / В.П. Кудряшов, Б.П. Селінков // Фінанси України. – 2006. – №8. – С.25–32.
5. Лабазюк С. Реформа децентралізації забуксувала через ряд політичних факторів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ngp-ua.info/2017/01/30987>.

6. Савчук С. Теоретичні аспекти бюджетної децентралізації / С. Савчук // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Серія: Економіка. – 2004. – №16. – С. 81–85.

7. Усков И.В. Децентрализация как основа становления финансово самостоятельных местных органов власти / И.В. Усков // Бизнес Информ: наук журнал. – 2012. – №3. – С.107–111.

Дуда Оксана

Студентка групи ФДГзм-21

Науковий керівник – к.е.н., доцент Булавинець В.М.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ДОХОДІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ В УКРАЇНІ

Для соціально-економічної структури українського суспільства характерна суттєва диференціація населення за рівнем добробуту, а також значна частка бідного та низька питома вага середнього прошарку населення. За міжнародними стандартами Україна належить до держав з високим ступенем нерівності населення за доходами, і ця нерівність істотно посилилася протягом останніх років. Окрім того, війна, прискорення інфляції та девальвації зумовили виникнення такого нового явища в економіці України, як «раптова бідність», тому дослідження проблем розподілу доходів домогосподарств є сьогодні достатньо актуальним.

Виявленню новітніх закономірностей та обґрунтуванню тенденцій трансформації структури сукупних доходів населення, дослідженню пов'язаних з ними проблем рівня і якості життя населення присвячено наукові праці відомих українських учених В. Близнюк Е. Лібанової, Л. Лісогор, О. Макарової, В. Новікова, С. Полякової, О. Рогожина, У. Садової, Л. Ткаченко, Л. Черенько та інших.

Мета статті полягає в дослідженні проблем, пов'язаних з формуванням доходів населення України. Поставлена мета вимагає аналізу структури й динаміки доходів населення, причин «раптової» бідності, ступеня нерівномірності розподілу доходів населення, перспективних напрямів економічної політики, спрямованих на покращання добробуту населення тощо.

Показники доходів домогосподарств посідають центральне місце в системі визначення та оцінки рівня життя людей. Доходи виступають не лише основним джерелом забезпечення матеріальних і нематеріальних потреб для розвитку особистості та оптимальним інструментом для